

RAAP-NOTITIE 2605

Walboersweg 64 te Harbrinkhoek

Gemeente Tubbergen

Archeologisch vooronderzoek:

een bureau- en verkennend booronderzoek

RAAP

4500 voor Chr.

3750 voor Chr.

2200 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

320 na Chr.

250 na Chr.

1650 na Chr.

Colofon

Opdrachtgever: Theo Wijntjes B.V.

Titel: Walboersweg 64 te Harbrinkhoek, gemeente Tubbergen; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en verkennend booronderzoek

Status: versie 1

Datum: 15 december 2017

Auteur: [REDACTED]

Projectcode: TUWH

Bestandsnaam: NO6205_TUWH

Projectleider: [REDACTED]

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 4575961100

Bewaarplaats documentatie: RAAP Oost-Nederland

Autorisatie: [REDACTED]

Bevoegd gezag: gemeente Tubbergen

ISSN: 0925-6369

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

e-mail: raap@raap.nl

www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2017

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Theo Wijntjes B.V. heeft RAAP een bureau en inventariserend veldonderzoek (verkenkend booronderzoek) uitgevoerd op het terrein ten noorden van de Walboersweg 64 te Harbrinkhoek, gemeente Tubbergen.

De resultaten van het onderzoek tonen aan dat in het plangebied geen archeologische resten worden verwacht uit de prehistorie, Romeinse tijd of middeleeuwen. Historisch gezien betreft het plangebied een oude boerderijlocatie met zeker bewoning vanaf omstreeks 1600, waarvan mogelijk nog resten in de ondergrond aanwezig zijn ter hoogte van het oude erf. Daarom wordt geadviseerd een archeologisch vervolgonderzoek te laten uitvoeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek met mogelijke doorstart naar een opgraving ter hoogte van de oude boerderij en het oude erf (figuur 8). Dit proefsleuvenonderzoek zal plaatsvinden nadat de bebouwing boven maaiveld is gesloopt. Het is van belang te achterhalen of er nog oude bouwfragmenten (gebint of peren?) aanwezig zijn om een indruk te krijgen van de conservering. Ter hoogte van eventuele mestkelders hoeft niet te worden gegraven.

Een proefsleuvenonderzoek dient te worden uitgevoerd conform een vooraf opgesteld Programma van Eisen (PvE). Het PvE dient te zijn goedgekeurd door de bevoegde overheid.

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Om deze te laten bekrachtigen in een selectiebesluit, kan contact worden opgenomen met de bevoegde overheid (gemeente Tubbergen).

1 Inleiding

1.1 Administratieve gegevens

- *type onderzoek*: bureau- en verkennend booronderzoek
- *bevoegde overheid*: gemeente Tubbergen
- *onderzoekskader*: bestemmingsplanwijziging
- *datum veldonderzoek*: 24 november 2017
- *locatie (figuur 1)*:
 - *naam plangebied*: Walboersweg 64
 - *plaats*: Harbrinkhoek
 - *gemeente*: Tubbergen
 - *provincie*: Overijssel
 - *oppervlakte plangebied*: circa 1 ha
 - *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 28E
 - *centrumcoördinaten (X/Y)*: 245.560 / 489.900
- *afbakening onderzoekszone*: straal van 500 m rondom het plangebied
- *ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer*: 4575961100

Het plangebied is voor een groot deel bestraat en bebouwd met schuren. Aan de west- en oostzijde is begroeiing aanwezig (figuur 2). In hoeverre de huidige terreininrichting het archeologisch bodemarchief heeft aangetast is niet duidelijk.

1.2 Beleid en besluitvorming van de overheid

In het plangebied zijn bodemingrepen gepland bestaande uit de sloop van stallen en nieuwbouw van woningen, waarvan de verstoringsdiepte onbekend is. De bodemingrepen zijn mogelijk bedreigend voor eventuele archeologische resten. Daarom is conform de richtlijnen van de bevoegde overheid een bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is tweeledig. Enerzijds is het doel van het bureauonderzoek het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische resten teneinde een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Het veldonderzoek (verkennde fase) heeft als doel de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw in kaart te brengen evenals eventuele bodemverstoringsen. Het onderzoek heeft niet tot doel eventuele archeologische vindplaatsen in kaart te brengen. Dit neemt niet weg dat er archeologische resten kunnen worden aangetroffen tijdens het veldwerk.

1.3 Onderzoeksvragen

Bureauonderzoek:

- Welke bodemkundige en geomorfologische gegevens zijn er over het plangebied bekend?

- Welke gegevens met betrekking tot archeologische en cultuurhistorische resten zijn reeds over het plangebied en de nabije omgeving bekend?
- Wat is de gespecificeerde archeologische verwachting?
- Zijn in het plangebied archeologische resten aanwezig die (mogelijk) bedreigd worden door de geplande inrichting?

Veldonderzoek:

- Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
- Waar en op welke diepte bevinden zich de archeologisch interessante lagen?
- Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig intact dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is?
- Op welke manier dient bij graafwerkzaamheden met archeologische resten te worden omgegaan?
- Is in het plangebied vervolgonderzoek noodzakelijk (welke methoden)?

1.4 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.0), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als norm.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, 4004 Opgraven (landbodems) en 4006 Specialistisch onderzoek.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek dient om op basis van verschillende bronnen inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en de sporen die het menselijk gebruik in de loop der tijd heeft achter gelaten. Met behulp van deze gegevens wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

Voor de geraadpleegde bronnen wordt verwezen naar de literatuurlijst. Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2.2 Aardwetenschappelijke kenmerken

Geomorfologisch gezien bestaat het plangebied uit relatief hooggelegen grondmorenewelvingen met heuvels en heuvelruggen en bijbehorende vlakten en laagten (code: 3L11H / oranje; figuur 3). In het westen is een gordeldekzandrug al dan niet met oud bouwlanddek (code: 4B56 / geel) aanwezig en in het oosten een smeltwaterrug al dan niet bedekt of opgevuld met dekzand (code: 4B16 / roze).

In het zuidwesten zijn veldpodzolgronden aanwezig (figuur 4; code: Hn21 / roze) en in de noordelijke helft beekerdgronden (code: pZg23 / groen). Veldpodzolgronden zijn bodems die onder relatief vochtige omstandigheden zijn gevormd. Dergelijke bodems worden vaak aangetroffen in jonge ontginningsgebieden, in bossen en in nog aanwezige heidevelden. Ze kenmerken zich doorgaans door de aanwezigheid van een uitspoelingshorizont (E-horizont) waar de ijzer- en humusdeeltjes zijn uitgespoeld. Beekerdgronden zijn bodems met een 10 tot 30 cm dikke, donker gekleurde, humeuze en vaak kleiige of sterk lemige bovengrond (minerale eerdlaag of A-horizont) of bouwvoor (Ap-horizont) die in de regel rechtstreeks op het moedermateriaal (C-horizont) rust. Dergelijke bodems zijn onder natte tot zeer natte omstandigheden gevormd, zoals in beekdalen. Als gevolg van hoge grondwaterstanden is de C-horizont vaak rijk aan ijzerconcreties en/of roestvlekken.

Op de archeologische verwachtings- en advieskaart van de gemeente Tubbergen (van Straten 2008; figuur 5) bestaat het plangebied uit dekzandwelvingen en -vlakten. Direct ten oosten en westen van het plangebied zijn beekdalen en overige laagten aanwezig.

Op het AHN2 is te zien dat het plangebied lager gelegen ligt dan de ruggen ten noorden en oosten van het plangebied, maar wel hoger dan de vlakten in de directe omgeving van het plangebied (figuur 6). Verder zijn geen opvallende fenomenen zichtbaar.

2.3 Archeologische waarden en gegevens

Binnen 500 m van het plangebied zijn geen archeologische monumenten aanwezig. Ook zijn er binnen deze straal geen vindplaatsen bekend en zijn geen archeologische onderzoeken uitgevoerd.

Volgens de gemeentelijke archeologische verwachtings- en advieskaart ligt het plangebied in een zone met een middelmatige kans op archeologische resten uit alle perioden (figuur 5). Er bestaat een verhoogde kans op archeologische resten uit de steentijd op de hoogste delen van de dekzandwelingen en op resten uit de late middeleeuwen langs randen van dekzandhoogten en ruggen met een plaggendeck. Archeologische resten worden vlak onder het maaiveld verwacht en zijn daardoor kwetsbaar voor bodemingrepen. Archeologische resten zijn hierdoor vaak minder goed geconserveerd. Op de kaart zijn rondom het plangebied diverse historische erven aangegeven.

2.4 Historische situatie en verstoringen

Op basis van historische kaarten kan inzicht worden verkregen in de het historisch gebruik van een gebied in de periode vanaf de late middeleeuwen tot begin 20e eeuw. In die periode was men veel meer dan nu gebonden aan de (on)mogelijkheden dat het natuurlijk landschap bood voor bewoning en andere vormen van landgebruik. Het historisch gebruik zegt daarmee iets over de archeologische potentie van het gebied. Daarnaast kan informatie worden verkregen over eventuele bodemverstoringen die in het verleden hebben plaats gevonden.

Erve De Walboer of Walhuis ligt in de Haarbrinkhoek in het noordwesten van de marke Albergen. De geschiedenis van het erf gaat zeker terug tot omstreeks 1600, maar reikt vermoedelijk niet tot in de middeleeuwen. In het verpondingsregister van Twente uit 1601/1602 wordt een Wel Hyderick of Wal Henrich als bewoner vermeld. Hij was brincksitter (keuterboer) en bezat zes schepel land, een varken en een bijenvolk. In later tijd was het erf een pachtboerderij van huis Weemselo en werd het erf lange tijd door twee gezinnen bewoond (Anonymus, 1985: no. 862; Klaassen 2000: D160). De kadastrale minuut uit circa 1832 verschaft inzicht in de ligging, de aard en omvang van de bebouwing op het erf aan de rand van een bouwlandkamp direct ten oosten van de knik in de huidige Walboersweg. Ook in die tijd was nog sprake van een dubbelhuis (het Walthuis) met ten noorden daarvan een schuur en een kleiner bijgebouw (een bakhuis?; kadastrale minuut Tubbergen, sectie I2. no. 198 en 199; figuur 7a). Het erf staat ook aangeduid op topografische kaart van 1858 alhoewel de vorm van de bebouwing verschilt (figuur 7b). Tevens is een weg aangegeven richting het noorden. Gedurende de jaren is de bebouwing op het terrein uitgebreid. In 1956 staat ook aan de westzijde van de weg een gebouw afgebeeld. Vermoedelijk betreft het de huidige schuur. In 2011 is nog een klein gebouwtje toegevoegd achter deze schuur. In de jaren '90 van de vorige eeuw is het terrein aan de oostzijde van de weg grootschalig uitgebreid. De weg richting het noorden is tussen 1997 en 2011 verdwenen.

Verstoringsen

Op de archeologische verwachtingskaart (figuur 5) staat een strook in het noorden van het plangebied aangegeven als verstoord gebied, waarbij de archeologische verwachting mogelijk naar beneden toe kan worden bijgesteld. Nader onderzoek is nodig om de exacte verstoringsdiepte vast te leggen. Deze strook is eveneens aangegeven als vergraven grond op de kaart van Alterra (Alterra vergraven gronden). Het zou gaan om zandwinning. Ook in het uiterste zuiden van het plangebied is dit het geval. De Walboersweg staat aangegeven als vergraven grond. Onder de weg liggen kabels en leidingen (klic; figuur 8). Tevens lopen enkele leidingen in het zuiden van het plangebied naar het woonhuis. Naar verwachting zijn op het erf meerdere kabels en leidingen aanwezig die niet op de klic staan aangegeven, zoals elektra en waterleidingen naar de schuren. Via het bodemloket (www.bodemloket.nl) is geen aanvullende informatie verkregen.

In hoeverre bovenstaande verstoringen de ondergrond en daarmee het archeologisch bodemarchief daadwerkelijk hebben geroerd is niet bekend.

2.5 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de bij het bureauonderzoek verzamelde gegevens is het mogelijk een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen ten aanzien van aard, ouderdom, diepteligging en gaafheid.

Aard en ouderdom

Het verspreidingspatroon van archeologische vindplaatsen is voor een groot deel gerelateerd aan de fysieke eisen die de mens stelde aan de leef- en woonomgeving. Meest markant zijn de verschillen tussen jager-verzamelaars enerzijds en landbouwers anderzijds.

In de Steentijd (Paleolithicum t/m Neolithicum) leefde de mens voornamelijk van de jacht, visvangst en het verzamelen van eetbare planten en vruchten. Deze zogenaamde jager-verzamelaars trokken door het landschap en verbleven alleen tijdelijk op een plek. Uit een ruimtelijke analyse blijkt dat hun kampementen in vrijwel alle gevallen zijn gesitueerd op de overgang van nat naar droog. Nabij dergelijke gradiëntzones waren namelijk de meeste voedselbronnen voorhanden en was (drink)water bereikbaar.

Het plangebied bestaat uit dekzandwelingen en vlaktes. Indien een relatief hoge dekzandwelling aanwezig is kunnen vindplaatsen van jager/verzamelaars worden verwacht. Het betreft resten van kampementen en/of jachtactiviteiten. Deze vindplaatsen kenmerken zich onder andere door een (oppervlakkige) spreiding van vuurstenen werktuigen en afval(lagen) en in mindere mate door grondsporen.

Met de introductie van de landbouw (vanaf het Neolithicum) werd de mate waarin gronden geschikt waren om te beakkeren een steeds belangrijker factor in de locatiekeuze van de mens. De

eerste akkergronden werden op de van nature vruchtbaarste gronden aangelegd. Bovendien moesten de gronden goed ontwaterd zijn.

Het plangebied kenmerkt zich door het voorkomen van veldpodzol- en beekeerdgronden, beiden ontstaan onder natte omstandigheden. Het is onbekend of er een plaggendek aanwezig is.

Op basis van het historische bronnen blijkt dat er in de nieuwe tijd bewoning in het plangebied heeft plaatsgevonden; het terrein was in 1600 reeds een boerderijlocatie. De kans is groot dat zich ter plaatse van het oude erf nog resten van bebouwing en bewoning in de ondergrond bevinden. Ter hoogte van het oude huis moet rekening gehouden worden met resten van vloeren, poeren, een waterput, afvalkuilen e.d.

Diepteligging

In het plangebied komen dekzanden uit het Laat Pleistoceen direct aan het maaiveld voor. Het huidige maaiveld vormt zodoende al sinds het Laat Paleolithicum het loopvlak. Mogelijk is een plaggendek aanwezig. Archeologische resten vanaf het laat pleistoceen kunnen dus direct vanaf het maaiveld voorkomen of zijn mogelijk afgedekt door een plaggendek.

Fysieke kwaliteit

Het plangebied is voor een groot deel bestraat, bebouwd en begroeid met bomen en struiken. In hoeverre deze inrichting het archeologisch bodemarchief heeft aangetast is onbekend. Op de locaties waar geen of alleen ondiepe kelders aanwezig zijn kunnen nog archeologische sporen aanwezig zijn.

archeologische periode	complextypen	kenmerken	diepteligging	gaafheid
paleolithicum t/m neolithicum	(jacht-) kampeementen	vondsten en mogelijk vondstlagen. In mindere mate grondsporen.	vanaf maaiveld of onder plaggendek	onbekend
laat neolithicum t/m middeleeuwen	nederzetting	cultuurlaag, vondsten, grondsporen	vanaf maaiveld of onder plaggendek	onbekend
nieuwe tijd (mogelijk late middeleeuwen)	boerderijlocatie	cultuurlaag, vondsten, grondsporen	vanaf maaiveld of onder plaggendek	onbekend. Mogelijk deels nog bestaande bebouwing.

Tabel 2. Samenvatting van de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied.

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een verkennend booronderzoek. De gevolgde onderzoeksmethode voor het veldwerk is bepaald op basis van de resultaten van het bureauonderzoek (gespecificeerde archeologische verwachting) en het protocol inventariserend veldonderzoek uit de KNA versie 4.0.

Het verkennend veldonderzoek had tot doel het verkrijgen van inzicht in de bodemgesteldheid en mate van bodemverstoring in het plangebied. Daarmee wordt de gespecificeerde archeologische verwachting getoetst en kunnen uitspraken worden gedaan over de gaafheid van eventuele archeologische vindplaatsen. Er zijn zes boringen gezet tot maximaal 2,2 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm (figuren 8 en 9). De boringen zijn tijdens het veldwerk lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) digitaal beschreven in het boorbeschrijvingssysteem van RAAP (Deborah2; bijlage 1) en met de GPS ingemeten (x/y-coördinaten). Van alle boringen is de hoogte bepaald met behulp van het AHN2. De boorkern is met het blote oog geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

De bodem in het plangebied bestaat grotendeels uit een verstoord en/of opgebracht pakket op verspoeld dekzand. De C-horizont bevindt zich tussen 115 en 180 cm -Mv (10,55 – 11,85 m +NAP). De bodem in boringen 1, 2 en 6 is verstoord tot in de C-horizont. Deze verstoring is te wijten aan voormalige bebouwing en vermoedelijk afgraving, zoals aangegeven op de kaart van Alterra (vergraven gronden) en de gemeentelijke archeologische verwachtings- en advieskaart. In de overige boringen is de ondergrond gevlekt; het is echter niet duidelijk te zeggen of de oorzaak hiervan ligt bij bioturbatie, antropogeen handelen in het verleden (archeologisch grondspoor) of recente verstoringen. Wel is duidelijk dat er geen intacte podzol aanwezig is; alleen in boring 4 is mogelijk sprake van een E-B-BC-C profiel. De bodem is echter heel gevlekt. In de BC-horizont lijken enkele humuslagen aanwezig te zijn. Dit duidt op natte omstandigheden.

Archeologie

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen anders dan enkele spikkels houtskool, kleine fragmenten mortel en rood puin. Al dit materiaal is aangetroffen in de verstoorde/opgebrachte lagen en is vanwege de context en fragmentatiegraad niet verzameld.

4 Conclusies/aanbevelingen vervolgonderzoek

4.1 Conclusies

Uit de resultaten van het booronderzoek is gebleken dat de bodem in een deel van het plangebied is verstoord tot in de C-horizont (boringen 1, 2 en 6). De C-horizont bestaat uit verspoeld dekzand. In de overige boringen is de ondergrond gevlekt; het is echter niet duidelijk te zeggen of de oorzaak hiervan ligt bij bioturbatie, antropogeen handelen in het verleden (archeologisch grondspoor) of recente verstoringen.

Aangezien een duidelijke podzolering ontbreekt, er verspoeld dekzand in de ondergrond aanwezig is en het gebied dus vrij nat is geweest wordt de verwachting voor de aanwezigheid van prehistorische archeologische resten laag ingeschat. Historisch gezien betreft het plangebied een oude boerderijlocatie. Mogelijk zijn ter hoogte van het oude erf nog resten van voormalige bebouwing of aanverwante zaken aanwezig. Dit kan ook het geval zijn onder de huidige panden, indien geen of alleen ondiepe kelders aanwezig zijn.

4.2 Aanbevelingen

De resultaten van het onderzoek tonen aan dat in het plangebied geen archeologische resten worden verwacht uit de prehistorie, Romeinse tijd of middeleeuwen. Historisch gezien betreft het plangebied een oude boerderijlocatie met zeker bewoning vanaf omstreeks 1600, waarvan mogelijk nog resten in de ondergrond aanwezig zijn ter hoogte van het oude erf. Daarom wordt geadviseerd een archeologisch vervolgonderzoek te laten uitvoeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek met mogelijke doorstart naar een opgraving ter hoogte van de oude boerderij en het oude erf (figuur 8). De locatie van het oude erf is afgeleid van de kadastrale minuut uit circa 1832, plus een buffer van 10 m en exclusief de verstoorde zone. Het proefsleuvenonderzoek zal plaatsvinden nadat de bebouwing boven maaiveld is gesloopt. Het is van belang te achterhalen of er nog oude bouwfragmenten (gebint of peren?) aanwezig zijn om een indruk te krijgen van de conservering. Ter hoogte van eventuele mestkelders hoeft niet te worden gegraven.

Een proefsleuvenonderzoek dient te worden uitgevoerd conform een vooraf opgesteld Programma van Eisen (PvE). Het PvE dient te zijn goedgekeurd door de bevoegde overheid.

Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Om deze te laten bekrachtigen in een selectiebesluit, kan contact worden opgenomen met de bevoegde overheid (gemeente Tubbergen).

Literatuur

Anonymus, 1985. *Het verpondingsregister van Twente van 1601*. Vereniging Oudheidkamer Twenthe, Enschede.

Klaassen, J. 2000. *De huizen van Albergen en hun bewoners*. Stichting Heemkunde Albergen en Harbrinkhoek.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

Straten, K.J.C. van, 2008. Gemeente Tubbergen: archeologische verwachtings- en advieskaart. *RAAP-rapport 1606*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Ligging plangebied (rood). Inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Het plangebied afgebeeld op een luchtfoto uit 2016.

Figuur 3. Het plangebied geprojecteerd op de geomorfologische kaart.

Figuur 4. Het plangebied geprojecteerd op de bodemkaart.

Figuur 5. Het plangebied (blauw) geprojecteerd op de archeologische verwachtings- en advieskaart van de gemeente Tubbergen (Van Straten 2008).

Figuur 6. Het plangebied geprojecteerd op het AHN2.

Figuur 7a. Het plangebied (blauw omlijnd) geprojecteerd op de kadastrale minuut uit circa 1832.

Figuur 7b. Het plangebied (blauw omlijnd) geprojecteerd op divers historisch kaartmateriaal (schaal 1: 10.000).

Figuur 8. Boorpunten- en advieskaart.

Figuur 9. Enkele foto's van het plangebied.

Tabel 1. Geologische en archeologische tijdschaal.

Tabel 2. Samenvatting van de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen (inclusief lithologisch profiel)

Geologische perioden				Archeologische perioden										
Tijdvak	Chronozone		Datering	Tijdperk			Datering							
Holoceen	Laat Subatlanticum		1150 na Chr.	Recente tijd			1945							
				Nieuwe tijd	C	1850								
					B	1650								
	A	1500												
	Vroeg Subatlanticum		0	Middeleeuwen	Laat B		1250							
					Laat A		1050							
					Vroeg	D: Ottoonse tijd	900							
						C: Karolingische tijd	725							
						B: Merovingisch tijd	525							
						A: Volksverhuizingstijd	450							
	Subboreaal		450 voor Chr.	Romeinse tijd	Laat	270								
					Midden	70 na Chr.								
					Vroeg	15 voor Chr.								
Atlanticum		3700	IJzertijd	Laat	250									
				Midden	500									
				Vroeg	800									
Boreaal		7300	Bronstijd	Laat	1100									
				Midden	1800									
				Vroeg	2000									
Preboreaal		8700	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850									
				Midden	4200									
				Vroeg	4900/5300									
Atlanticum		7300	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450									
				Midden	8640									
				Vroeg	9700									
Pleistoceen	Weichselien	Laat Glaciaal	Late Dryas	11.050	Prehistorie	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500						
			Allerød	11.500					Jong B	16.000				
			Vroege Dryas	12.000							Jong A	35.000		
			Bølling	12.500									Midden	250.000
			Vroegste Dryas	13.500										
		Denekamp	30.500											
		Hengelo	60.000											
		Moershoofd	71.000											
		Odderade												
		Brørup												
			114.000											
		Eemien	126.000											
		Saalien II	236.000											
		Oostermeer	241.000											
		Saalien I	322.000											
		Belvédère/Holsteinien	336.000											
	Glaciaal x	384.000												
	Holsteinien	416.000												
	Elsterien	463.000												

tabel1_standaard_GeoBioArcheo_RAAP_2014

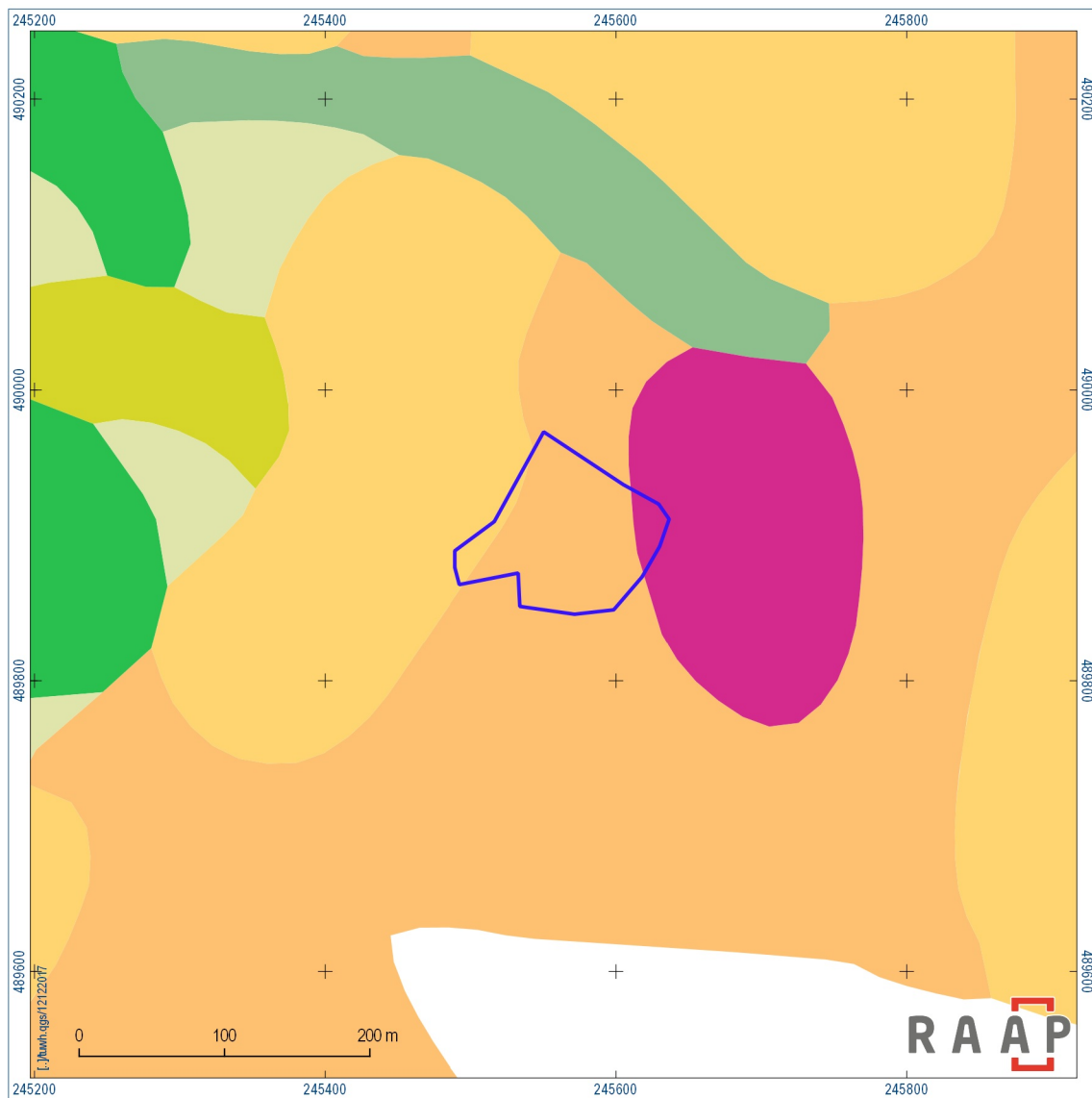
Tabel 1. Geologische en archeologische tijdschaal.

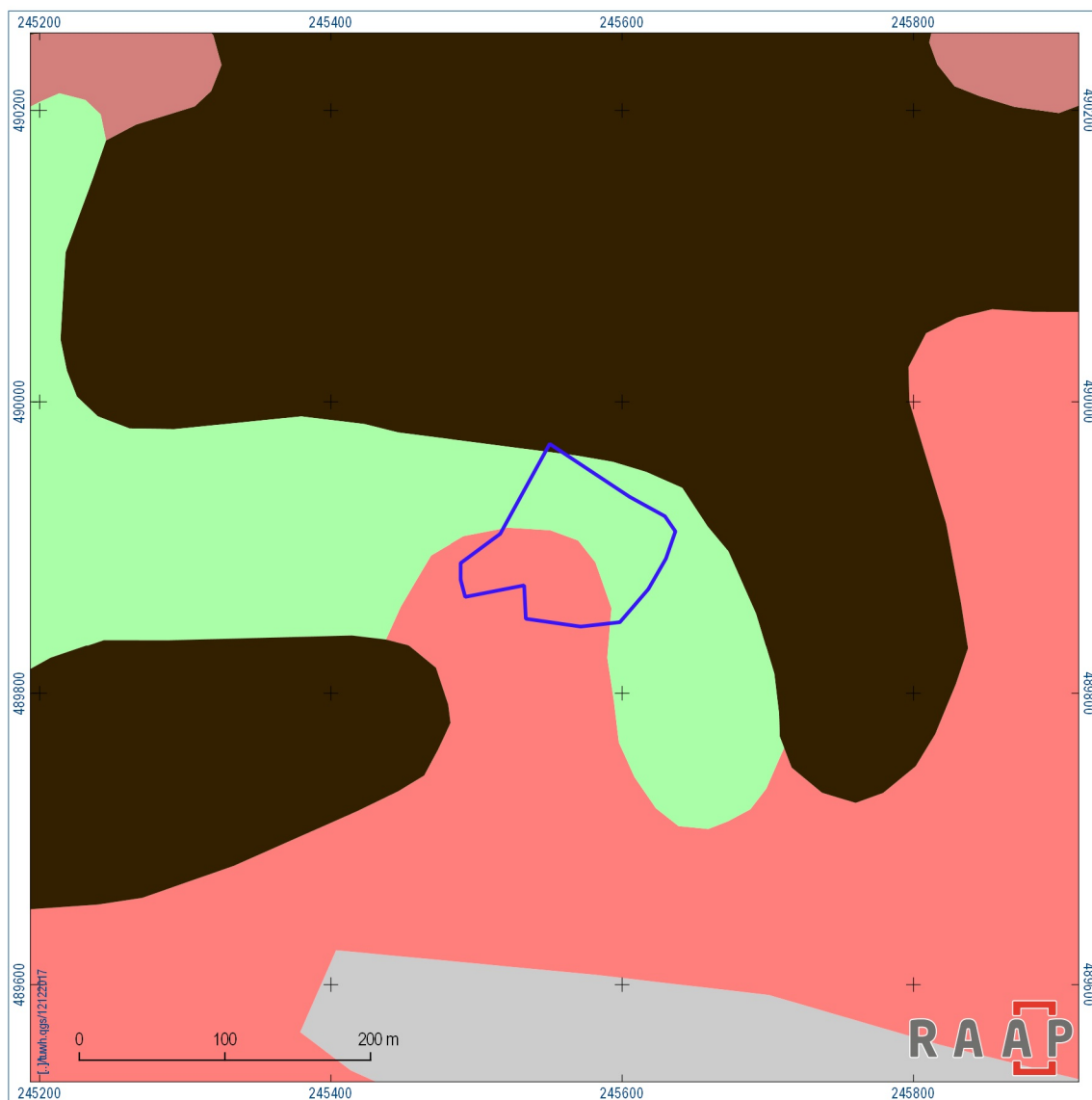
Figuur 1. Ligging van het plangebied (omlijnd); inzet: ligging in Nederland (ster).

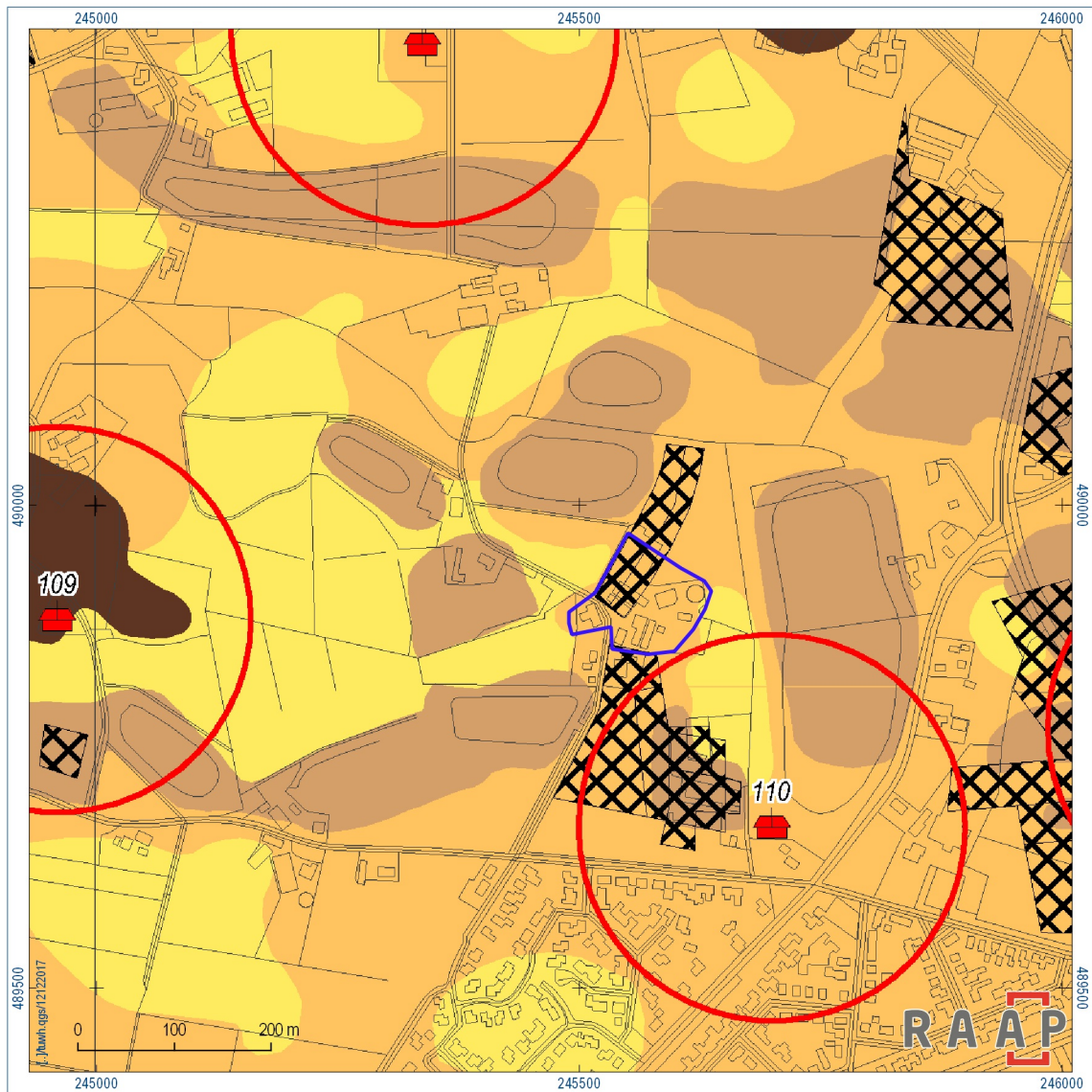
Figuur 2. Het plangebied afgebeeld op een luchtfoto uit 2016.

Figuur 3. Het plangebied geprojecteerd op de geomorfologische kaart.

Figuur 4. Het plangebied geprojecteerd op de bodemkaart.

Figuur 5. Het plangebied (blauw) geprojecteerd op de archeologische verwachtings- en advieskaart van de gemeente Tubbergen (van Straten 2008).

Gemeente Tubbergen

Archeologische verwachtings- en advieskaart

RAAP-rapport 1606, legenda bij kaartbijlage 1

geomorfologie

dekzandlandschap	
	dekzandhoogten en -ruggen
	dekzandhoogten en -ruggen met een plaggendek
	dekzandwelvingen en -vlakten
	beekdalen en overige laagten

stuwwallandschap	
	stuwwalhellingen met droge zandige en/of grindrijke bodems
	stuwwalhellingen met een plaggendek
	stuwwalhellingen met vochtige zandige of kleiige bodems
	diepe erosiedalen met natte, zandige bodems

historische kernen	
	historische kern

archeologie	
vindplaatsen	
	bekende vindplaats
102	catalogusnummer
terreinen van archeologische waarde	
	terrein van (hoge en zeer hoge) archeologische waarde
	terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd
1442	monumentnummer
	reeds archeologisch onderzochte terreinen
15589	monumentnummer

overig	
	erf
108	erfnummer
	havezate
7	havezatenummer
	watermolen
1	watermolennummer
	bedehuis
2	bedehuisnummer
	bufferzone rond erf, havezate en bedehuis
	bufferzone rond watermolen
	verstoring
	gemeentegrens

verwachting	
Hoog voor archeologische resten uit alle perioden. Archeologische resten vlak onder het maaiveld en daardoor kwetsbaar voor bodemingrepen. Archeologische resten hierdoor vaak minder goed geconserveerd.	
Hoog voor resten uit alle perioden. Archeologische resten afgedekt door een plaggendek >50 cm en daardoor minder kwetsbaar voor bodemingrepen. Archeologische resten hierdoor goed geconserveerd.	
Middelmatig voor archeologische resten uit alle perioden. Een verhoogde kans op archeologische resten uit de Steentijd op de hoogste delen van dekzandwelvingen en op resten uit de Late Middeleeuwen langs randen van dekzandhoogten en ruggen met een plaggendek. Archeologische resten vlak onder het maaiveld daardoor kwetsbaar voor bodemingrepen. Archeologische resten hierdoor vaak minder goed geconserveerd.	
Laag voor archeologische resten uit alle perioden. Hoofdzakelijk archeologische resten die in verband staan met beekdalgebonden activiteiten, zoals bruggen, voordes, watermolens etc. en mogelijk archeologische resten, bijvoorbeeld afvaldumps, die in verband staan met bewoning op nabij gelegen, hoge gronden. Verder diverse categorieën losse vondsten.	

Hoog voor archeologische resten uit alle perioden. Archeologische resten vlak onder het maaiveld en daardoor kwetsbaar voor bodemingrepen. Archeologische resten hierdoor vaak minder goed geconserveerd.	
Hoog voor resten uit alle perioden. Archeologische resten afgedekt door een plaggendek >50 cm en daardoor minder kwetsbaar voor bodemingrepen. Archeologische resten hierdoor goed geconserveerd.	
Middelmatig voor archeologische resten uit alle periodes. Een kans op archeologische resten uit de Late Middeleeuwen in de nabijheid van stuwwalhellingen met een plaggendek. Verder vermoedelijk hoofdzakelijk losse vondsten. Archeologische resten vlak onder het maaiveld en hierdoor vaak minder goed geconserveerd.	
Laag voor archeologische resten uit alle perioden. Hoofdzakelijk archeologische resten die in verband staan met beekdalgebonden activiteiten, zoals bruggen, voordes, watermolens etc. en mogelijk archeologische resten, bijvoorbeeld afvaldumps, die in verband staan met bewoning op nabij gelegen, hoge gronden. In brede vlakke delen van erosiedalen kan sprake zijn van bewoningssporen uit de Vroege en Late Middeleeuwen. Verder diverse categorieën losse vondsten.	

Hoog voor archeologische resten uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd, die in verband staan met bewoning in een historische kern.	
--	--

n.v.t.

Aanwezigheid van archeologische resten aangetoond
Aanwezigheid van archeologische resten aangetoond

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

Hoog voor archeologische resten uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

Hoog voor archeologische resten uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

De archeologische verwachting voor deze gebieden kan mogelijk naar beneden worden bijgesteld
--

beleidsadvies	
Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 2500 m² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 2500 m² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.	
Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 2500 m² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 2500 m² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.	
Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 5000 m² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 5000 m² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.	

Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 5000 m² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 5000 m² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.	
--	--

Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 2500 m² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 2500 m² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.	
--	--

Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 2500 m² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 2500 m² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.	
--	--

Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 5000 m² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 5000 m² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.	
--	--

Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 5000 m² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 5000 m² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.	
--	--

Archeologisch onderzoek in plangebieden groter dan 100 m² en bij bodemingrepen dieper dan 50 cm.	
--	--

Afhankelijk van de onderliggende verwachtingszone.
--

Streven naar behoud via het bestemmingsplan, archeologisch onderzoek in plangebieden groter dan 100 m² en bij bodemingrepen dieper dan 50 cm.

Voor wettelijk beschermde archeologische monumenten geldt dat voor elke ingreep die het monument kan beschadigen ongeacht de omvang van deze ingreep een vergunning nodig is. Indien er activiteiten gepland zijn of worden op het terrein van een archeologisch rijksmonument, die tot verstering van het monument (kunnen) leiden, is daarvoor een vergunning ex. art. 11 van de Monumentenwet vereist.

Deze locatie heeft reeds de AMK-cuclus doorlopen en is vrijgegeven.

Zie bufferzone.

Zie bufferzone.

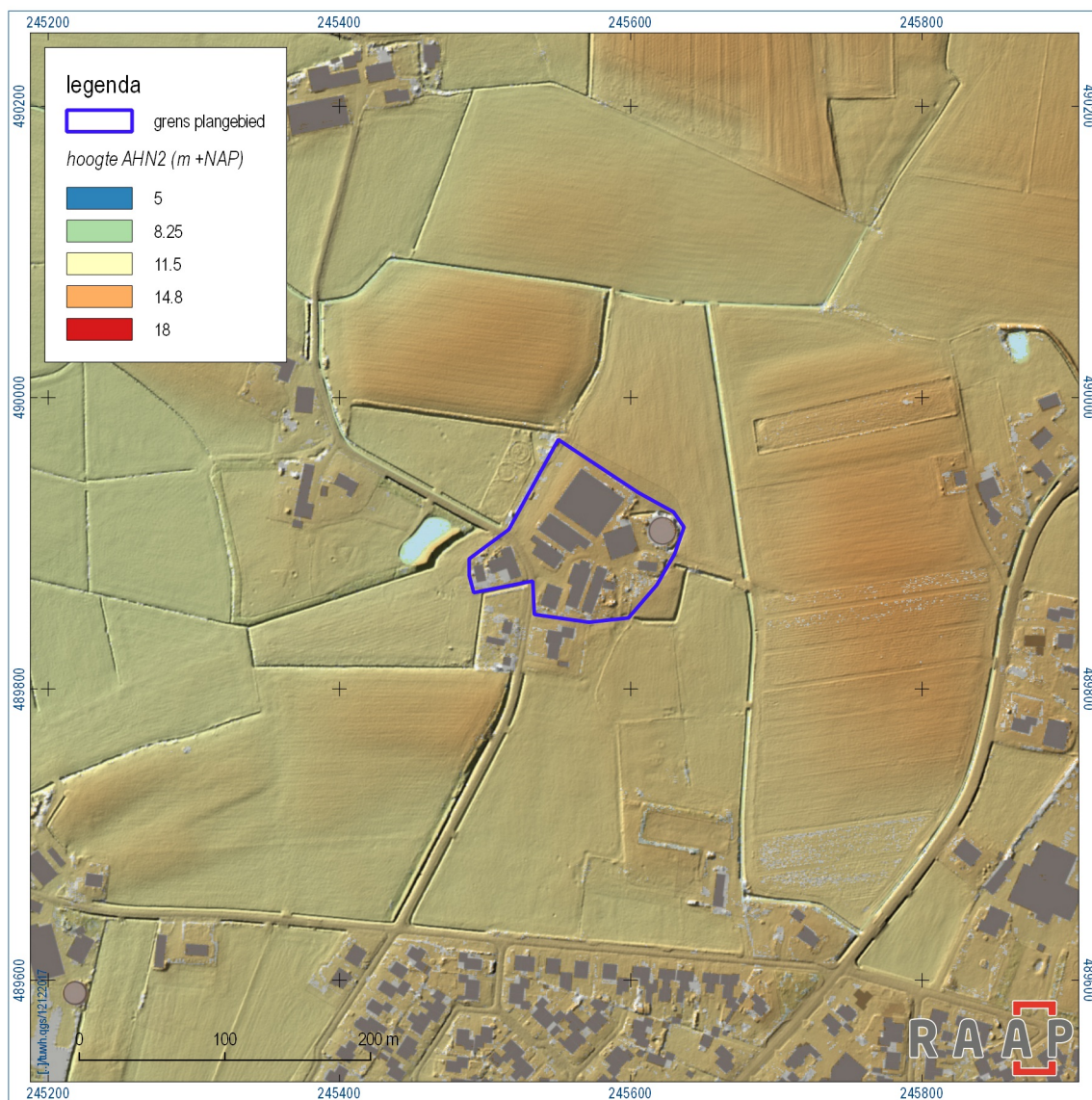
Zie bufferzone.

Zie bufferzone.

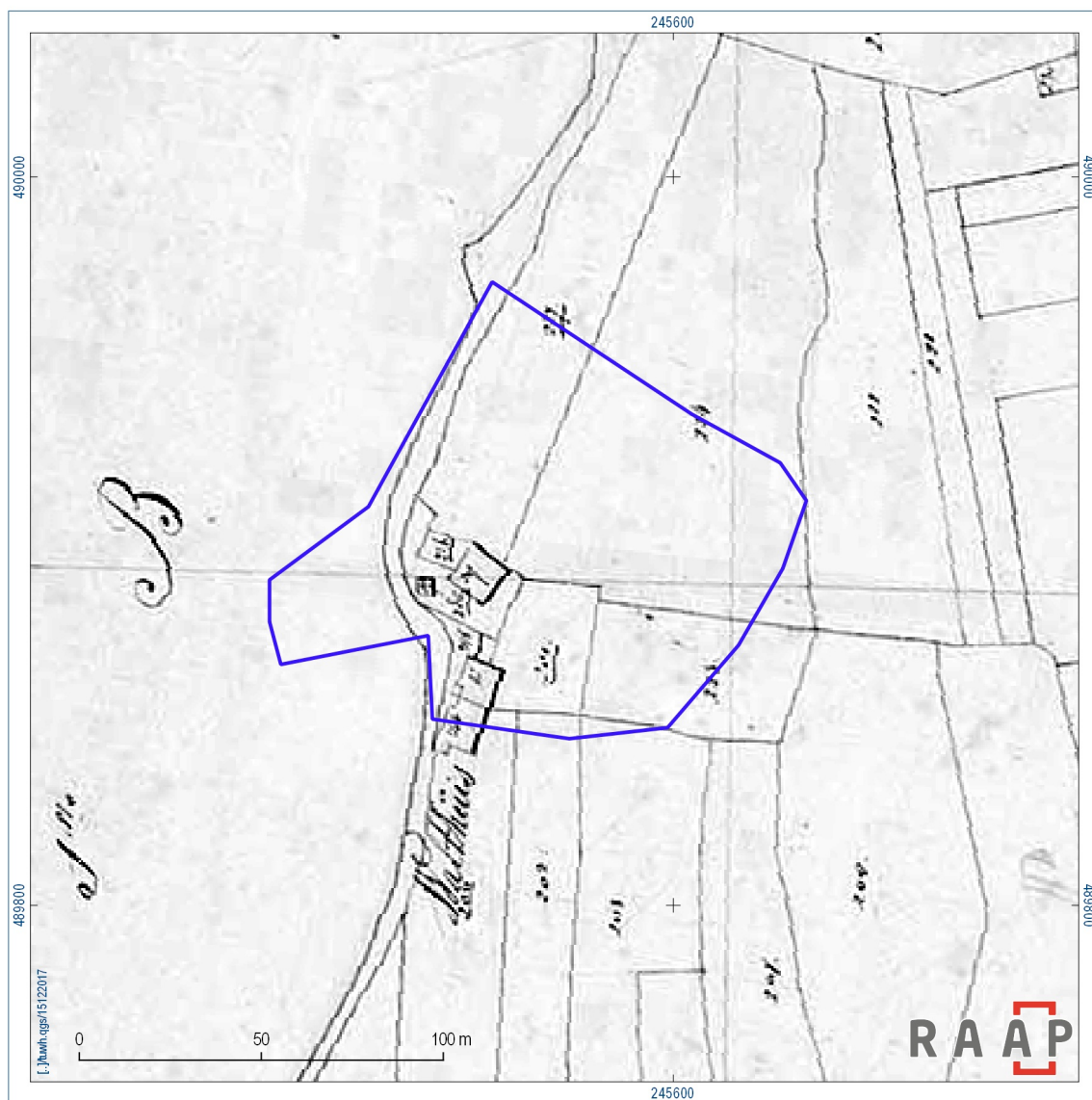
Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 2500 m² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 2500 m² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.
--

Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 2500 m² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 2500 m² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.
--

Nader onderzoek nodig om de exacte oppervlaktediepte van de verstoring vast te stellen.

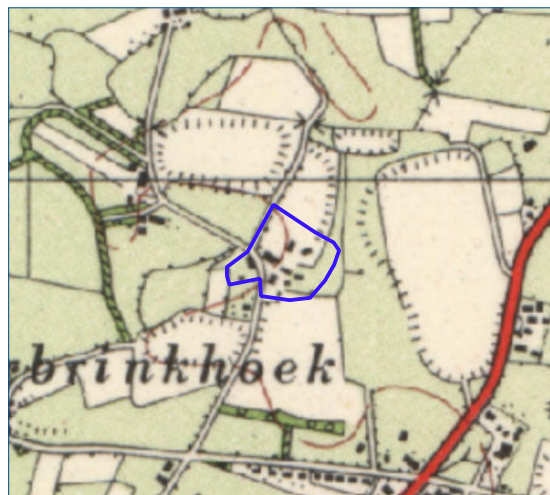
Figuur 6. Het plangebied geprojecteerd op het AHN2.

Figuur 7a. Het plangebied geprojecteerd op de kadastrale minuut uit circa 1832.

a. topografische kaart uit 1858

b. Topografische kaart uit 1956.

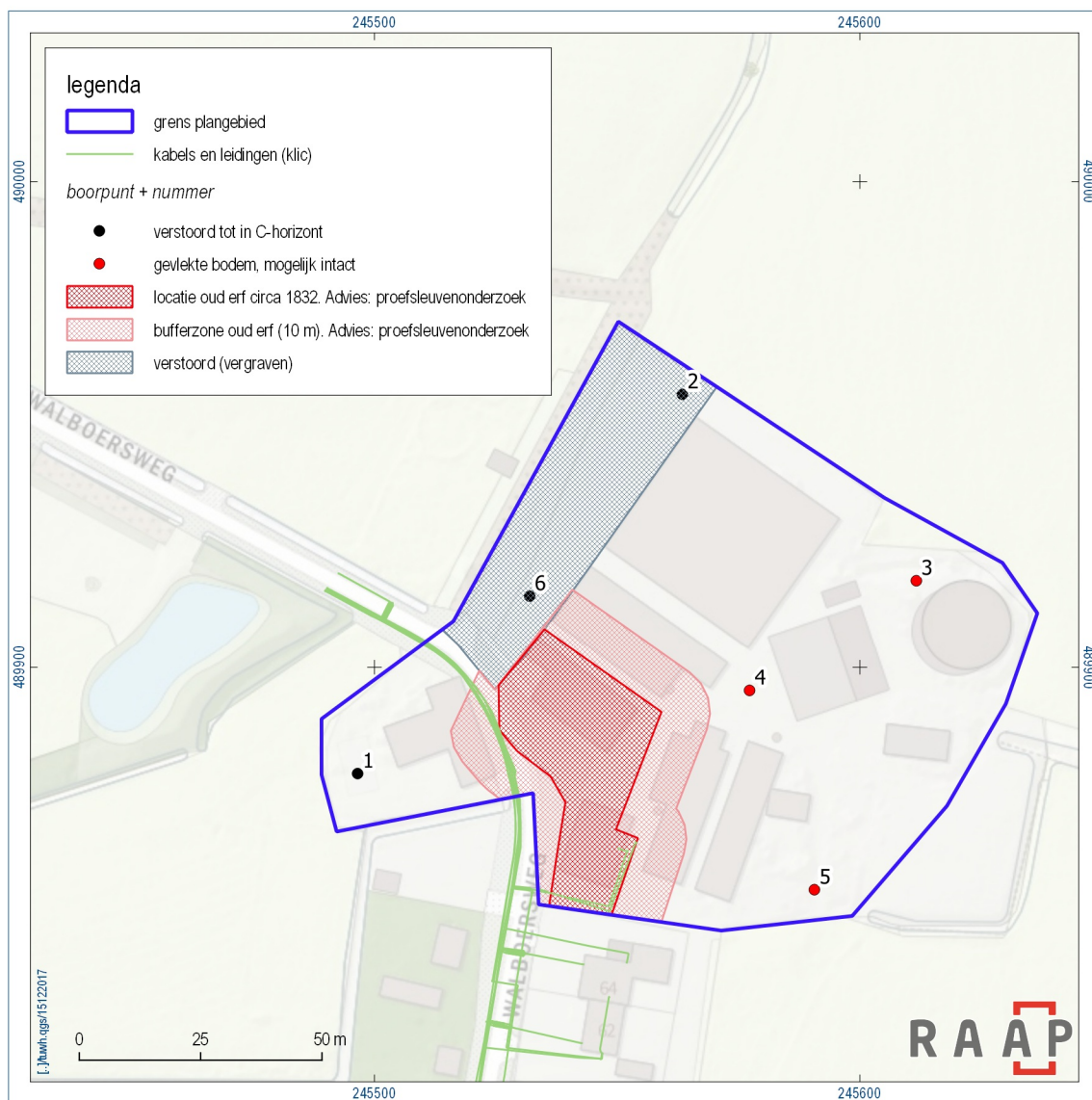

c. Topografische kaart uit 1997.

d. Topografische kaart uit 2011

Figuur 7. Het plangebied (blauw omlijnd) geprojecteerd op divers historisch kaartmateriaal (schaal 1:10.000).

Figuur 8. Boorpunten- en advieskaart

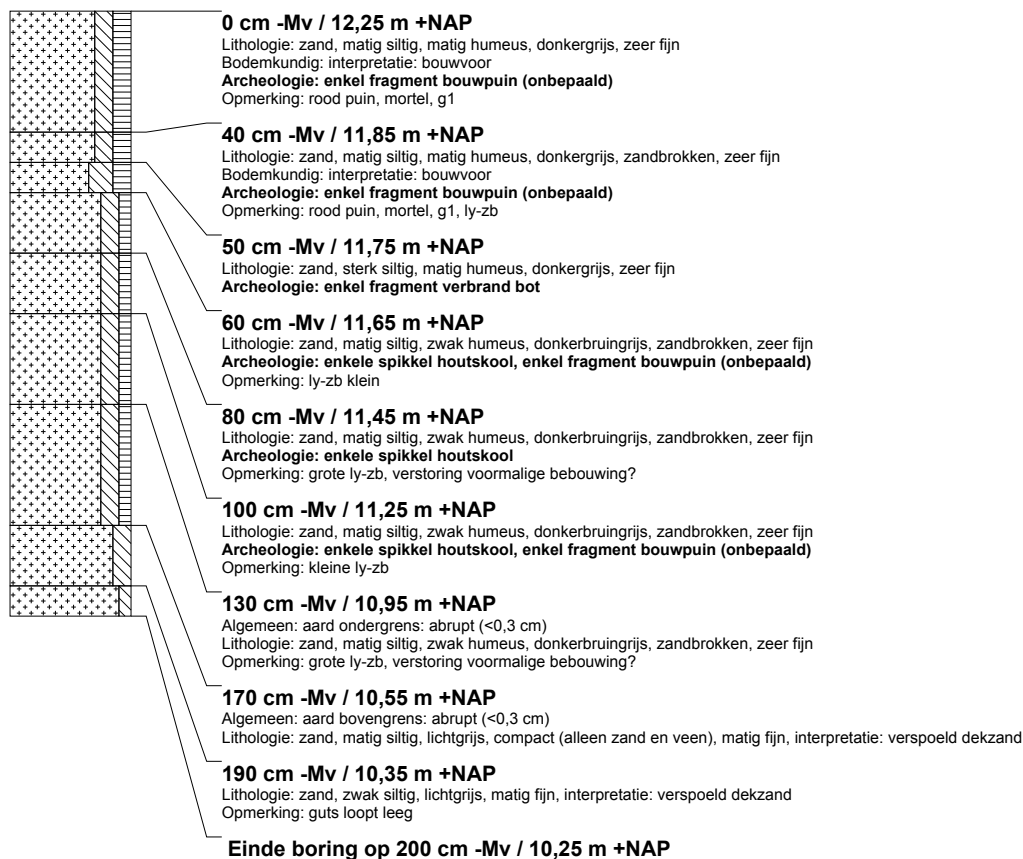
Figuur 9. Enkele foto's van het plangebied.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen

(inclusief lithologisch profiel)

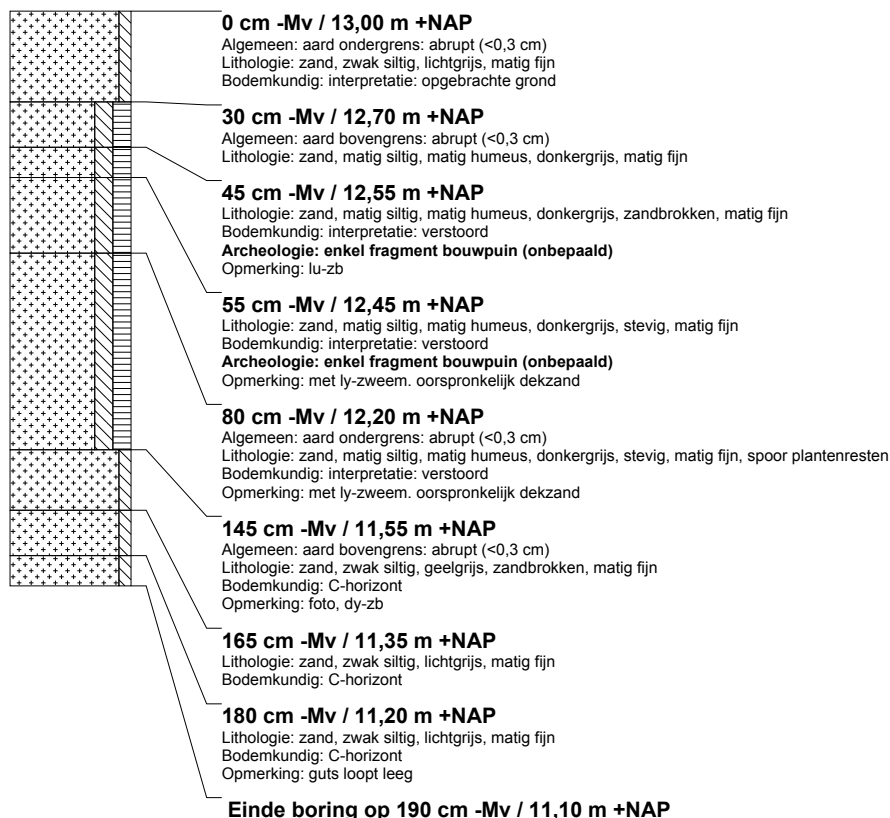
boring: TUWH-1

beschrijver: LT, datum: 24-11-2017, X: 245.497, Y: 489.878, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 12,25, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Tubbergen, plaatsnaam: Harbrinkhoek, opdrachtgever: Theo Wijntjes B.V., uitvoerder: RAAP Oost

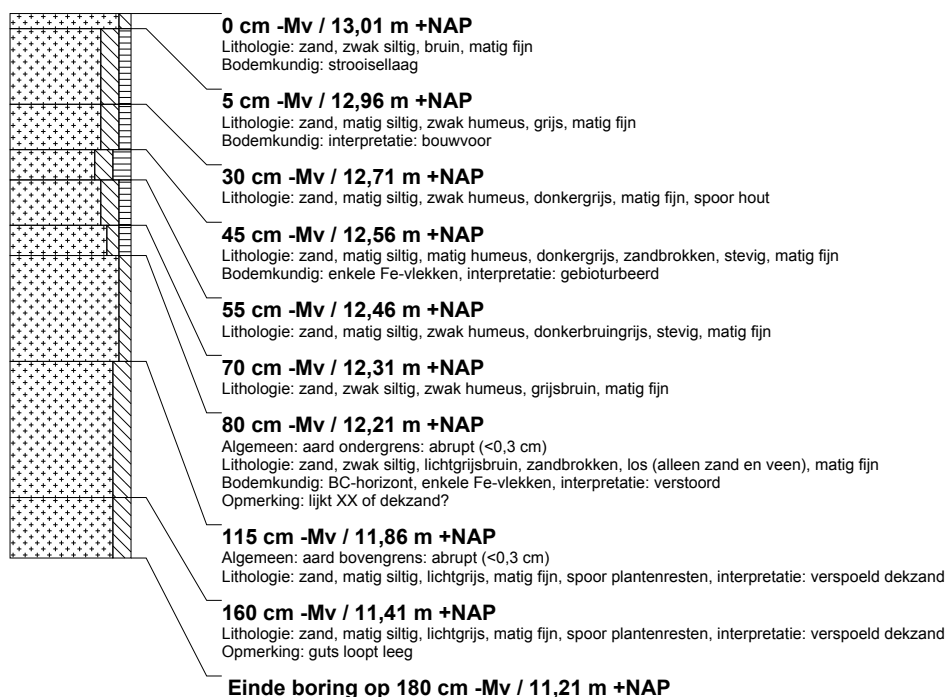
boring: TUWH-2

beschrijver: LT, datum: 24-11-2017, X: 245.563, Y: 489.956, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 13,00, precisie hoogte: 1 dm, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Tubbergen, plaatsnaam: Harbrinkhoek, opdrachtgever: Theo Wijntjes B.V., uitvoerder: RAAP Oost

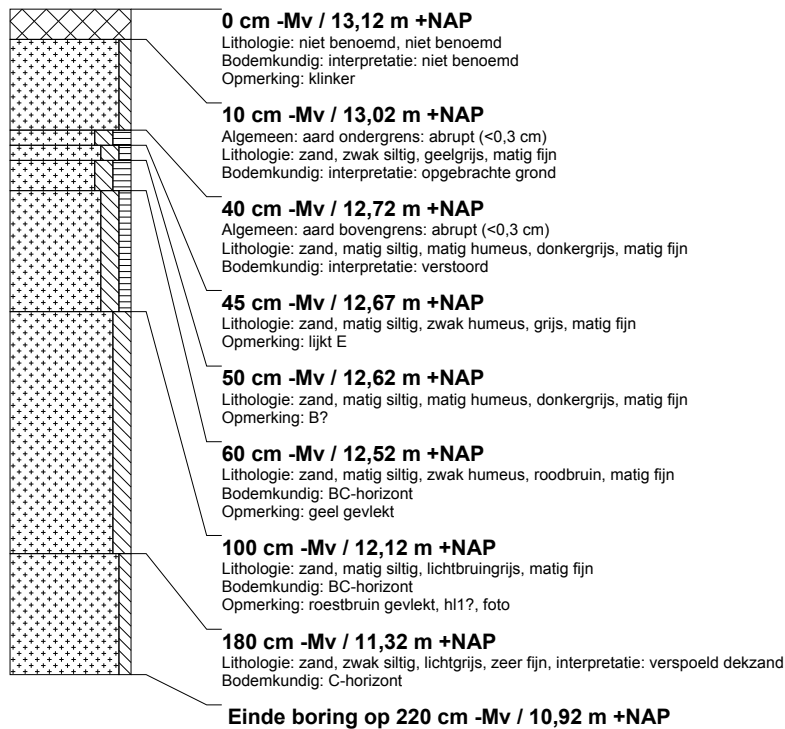
boring: TUWH-3

beschrijver: LT, datum: 24-11-2017, X: 245.612, Y: 489.918, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 13,01, precisie hoogte: 1 dm, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Tubbergen, plaatsnaam: Harbrinkhoek, opdrachtgever: Theo Wijntjes B.V., uitvoerder: RAAP Oost

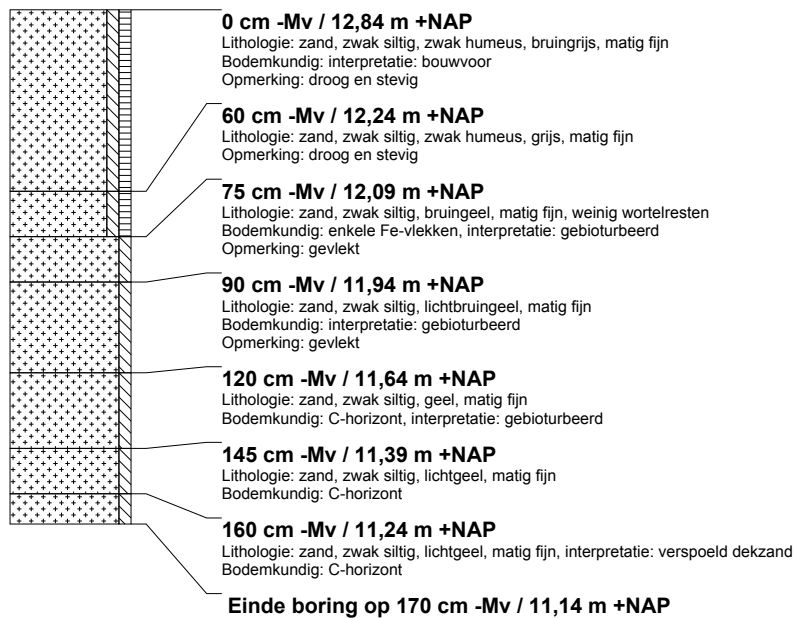
boring: TUWH-4

beschrijver: LT, datum: 24-11-2017, X: 245.577, Y: 489.895, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 13,12, precisie hoogte: 1 dm, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Tubbergen, plaatsnaam: Harbrinkhoek, opdrachtgever: Theo Wijntjes B.V., uitvoerder: RAAP Oost

boring: TUWH-5

beschrijver: LT, datum: 24-11-2017, X: 245.591, Y: 489.854, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 12,84, precisie hoogte: 1 dm, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Tubbergen, plaatsnaam: Harbrinkhoek, opdrachtgever: Theo Wijntjes B.V., uitvoerder: RAAP Oost

boring: TUWH-6

beschrijver: LT, datum: 24-11-2017, X: 245.532, Y: 489.915, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 12,85, precisie hoogte: 1 dm, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Tubbergen, plaatsnaam: Harbrinkhoek, opdrachtgever: Theo Wijntjes B.V., uitvoerder: RAAP Oost

